

MUSIT

Un nou espai per a l'estudi i la difusió de la música tradicional

Josep Vicent Frechina

El febrer del 2009, el Consell Valencià de Cultura emetia un informe que titulava *Sobre l'oportunitat d'un museu de la música i els instruments musicals*. L'informe, escassament documentat i amb una anàlisi esbiaixada del motiu que l'animava –en cap lloc es ponderava, per exemple, la importància històrica de l'organologia tradicional a casa nostra– reconeixia que «l'ampli, valuós i significatiu patrimoni instrumental valencià aconsella la creació d'un museu d'instruments que, partint de la seua restauració i conservació com també del testimoni que comporta per a la història de la nostra música, siga un autèntic motor d'activitats per a la recuperació de tants aspectes de la música que han estat el suport sonor de la nostra història».

Certament, sobta que València, que ha estat una potència internacional

en l'àmbit de la lutheria –especialment pel que fa a la fabricació de guitarres, instruments de doble corda i acordions–, que compta amb un instrument ben bé privatiu com la dolçaina i que posseeix segurament el nombre de músics per càpita més alt de tota la Unió Europea –la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana n'agrupa 527, la qual cosa es tradueix en dalt de cinquanta mil músics associats–, no disposara d'un museu d'instruments musicals, i més encara si atenem a la inflació museística que vivim.

I com malauradament sol passar en el nostre desvertebrat país, ha estat la iniciativa privada la primera en posar-se a la feina per començar a pal·liar aquest dèficit.

L'Aula Museu de Música Tradicional-MUSIT naix a Gilet (Camp de

Morvedre) davall l'impuls de dos vells coneguts en l'àmbit de les músiques tradicionals valencianes: Miquel Claramunt, un dels constructors de canyes per a instruments de vent més cotitzats del país (vegeu *Caramella XII*), i Josemi Sánchez, músic, versador i dinamitzador cultural a qui hem pogut veure tocant la dolçaina en Al Tall, dirigint el seu grup Sonadors de la Guaita, versant cant d'estil o albaes, organitzant cicles i festivals diversos o col·laborant des de fa vora trenta anys amb la Fonoteca de Materials de la Generalitat Valenciana (vegeu *Caramella VIII*).

MUSIT s'emmiralla en altres projectes semblants –l'Herri Musika-ren Txokoa, que dirigeix Juan Mari Beltran a Oiartzun, l'Aula Museu Paco Díez de Mucientes, la Col·lecció Luis Delgado o la Fundación Joaquín Díaz d'Uruñea– i pren com a punt de partida les col·leccions personals de tots dos fundadors, enriquides amb un seguit d'adquisicions *ex professo* que completen un mostrari d'instruments ibèrics ben atractiu. Fins a més de dos-cents instruments s'hi exposen classificats d'acord amb el seu principi sonor –idiòfons, aeròfons, cordòfons i membranòfons–, llevat d'un mòdul que es dedica exclusivament als instruments d'acompanyament del cant valencià d'estil. Hi destaca, com no podia ser d'altra manera atenent el perfil dels impulsors, la important col·lecció de dolçaines, de canyes i de tudells que alberga, única segurament en el seu gènere.

Però MUSIT no naix amb vocació de museu estàtic consagrat a

mostrar objectes morts, productes culturals d'un passat transcendent. Al contrari, el seu objectiu, com bé constatava l'antropòleg Francesc Llop durant la presentació del projecte al Club Diari Levante, és «transmetre vida». Per això hi escassegen els instruments històrics i valuosos i hi abunden les propostes didàctiques i culturals a tots els nivells. Els seus propòsits fundacionals ho deixen ben clar: «La música ha estat des de sempre un mitjà d'expressió i comunicació per a l'ésser humà. La nostra cultura propera compta amb bons referents patrimonials [...] dins la seua música tradicional. Un coneixement d'aquesta música tradicional i els seus instruments han de contribuir, sense cap mena de dubte, a una millor interpretació del passat com a eina d'entendre i encarar el futur. És per això que [...] ens posem al servei de les noves generacions per tal de donar les claus d'un coneixement rigorós i obert».

Claramunt i Sánchez volen que el MUSIT siga un nucli de dinamització i d'agitació cultural en l'àmbit de la música tradicional. Així que, a més de l'exhibició d'instruments, suficientment interessant i atractiva per ella mateixa, han posat en marxa un seguit d'iniciatives paral·leles que la completen i li donen un sentit més pregon. Entre aquestes, caldria mencionar el taller bàsic de construcció d'instruments de canya —on s'aprén a construir diversos instruments populars com a la murga o nunut, la castanyeta, el repicador, etc.—; el centre de documentació musical, que tot just acaben d'esbossar i que comptaria amb una biblioteca, una fonoteca i un arxiu d'imatges a l'abast dels interessats; una programació estable de cursos de música, cant i dansa tradicionals —ja han convocat els de tabal i dolçaina, tarota, sac de gemecs, pica-canyes, txalaparta, viola de roda i pandereta—, i una programació igualment estable de concerts. En un futur no massa llunyà, a més, no descarten

ampliar la seua activitat a l'àmbit editorial i iniciar la publicació de monografies i enregistraments sonors de música tradicional.

Un dels objectius referencials de l'Aula-Museu és, com el seu nom suggereix, l'àmbit de l'ensenyament on la incidència d'una iniciativa com aquesta pot tenir un impacte considerable: per això han preparat una completa oferta per al professorat de cursos de formació dins l'especialitat de música i altra, adreçada als centres d'ensenyament, de recursos complementaris per al desenvolupament dels seus objectius curriculars.

Amb un programa com el descrit, resulta una mica inquietant l'absència de cap logotip institucional en tot el marxandatge del projecte, enèsima constatació de la deriva cultural que ha pres el país en els darrers temps. Els mentors de la criatura, però, no volen almoines: «El que estem proposant a les institucions és arribar a acords de col·laboració estables en el sentit, per exemple, que subvencionen a les escoles les visites a l'aula-museu. No renunciem a les subvencions però tampoc ens agrada el concepte que la cultura resulte «gratis total». Això es nociu i contraproductiu per a la mateixa producció cultural: voldríem un nivell

de compromís una mica major, tant per banda de les institucions com per banda del possible públic» —explica Josemi.

Inaugurat amb una gran festa el passat 18 de setembre del 2010 que congregà el bo i millor de les músiques valencianes d'arrel tradicional —amb algun il·lustre convidat català inclòs, com Artur Blasco—, el MUSIT omple un buit immens i demostra, altra vegada, que no hi ha millors antídots que l'audàcia i la tossudesesa per combatre la indigència cultural a què vol condemnar-nos una administració com més va més hostil. Fóra bo que ara l'anomenada «societat civil» responguérem a l'aposta de MUSIT amb l'entusiasme i la determinació que mereix.

MUSIT **Aula Museu de Música** **Tradicional**

Carrer Vinalesa, 15
Urbanització Sant Esperit
Gilet de la Baronia
(Camp de Morvedre)
Tel. 962621396
baroniadelaguaita@yahoo.es
www.musit.org